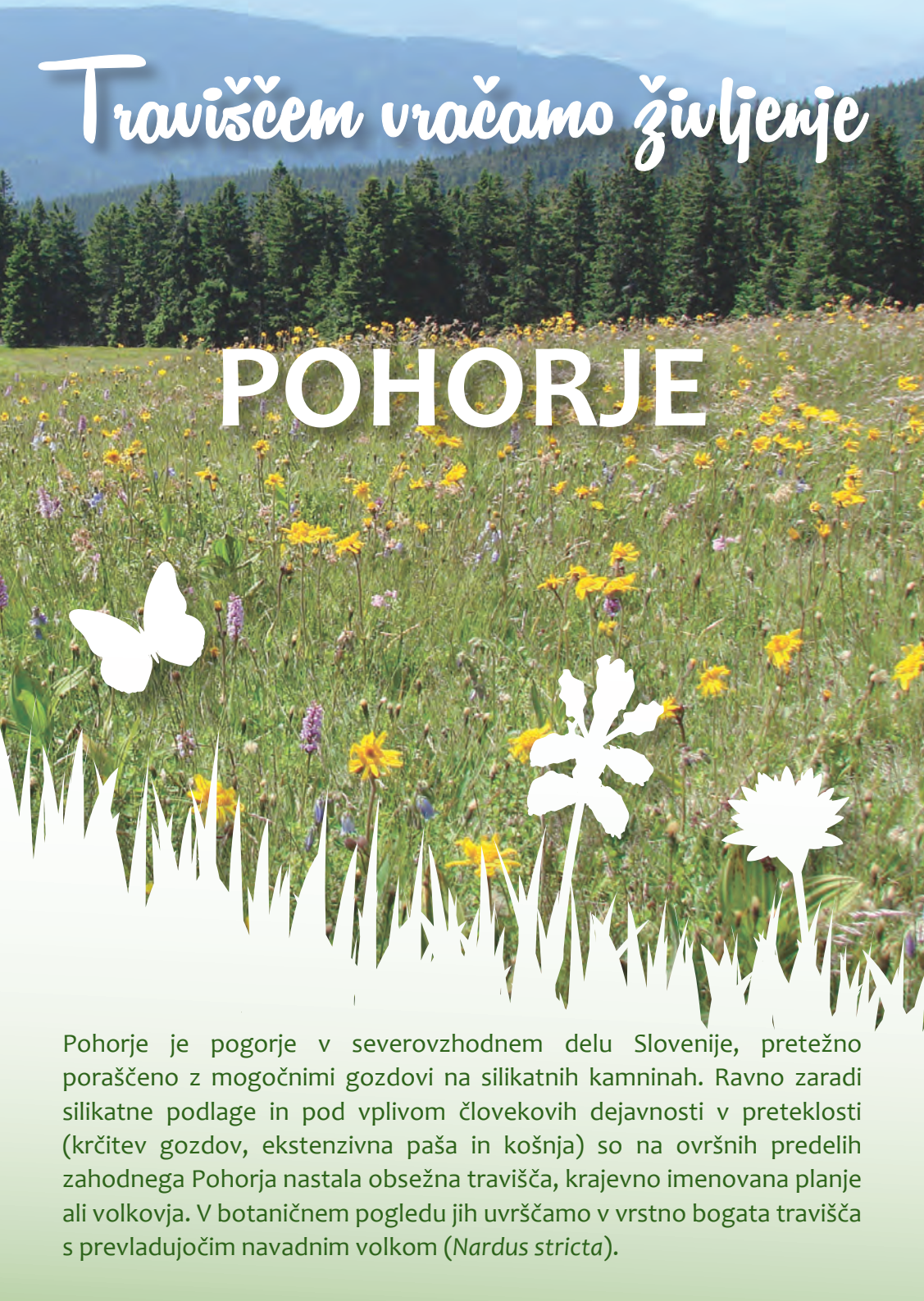

Traviščem vračamo življenje

POHORJE

Pohorje je pogorje v severovzhodnem delu Slovenije, pretežno poraščeno z mogočnimi gozdovi na silikatnih kamninah. Ravno zaradi silikatne podlage in pod vplivom človekovih dejavnosti v preteklosti (krčitev gozdov, ekstenzivna paša in košnja) so na ovršnih predelih zahodnega Pohorja nastala obsežna travišča, krajevno imenovana planje ali volkovja. V botaničnem pogledu jih uvrščamo v vrstno bogata travišča s prevladujočim navadnim volkom (*Nardus stricta*).

Suha travišča

Habitatni tip vrstno bogata travišča s prevladujočim navadnim volkom (*Nardus stricta*) praviloma najdemo na revnih tleh z malo hranili. Poleg navadnega volka pa so na teh travnikih pogoste trave in travam sorodne vrste še npr. rdeča bilnica, rušnata masnica, poljska bekica itd. V ruši se pojavljajo značilne montanske in subalpinske zeliščne vrste, ki take travnike naredijo pisane in zanimive (arnika, panonski svišč, brkata zvončica, turška lilija, enokoškasti svinjak ter divje orhideje).

arnika

panonski svišč

borovničev modrook

divji petelin

jerebika

Od živalskega sveta poleg divjadi srečamo tudi redke vrste metuljev npr. borovničevega mnogooka, ki se v Sloveniji pojavlja izključno na območju Pohorja. Robni deli travišč na prehodu v gozdove, z bogato podrastjo borovnice in brusnice, so pomemben prehranjevalni prostor divjega petelina in ruševca. Sprehode preko travišč popestrijo posamična drevesa jerebika, ki v jesenskem času z intenzivno rdečo barvo plodov popestrijo pohorske planje in predstavljajo hrano ruševcu in divjemu petelinu.

Pohorje - območje Natura 2000 v projektu LIFE TO GRASSLANDS – Življenje traviščem

Vrstno bogata travišča na območju Pohorja veljajo za naravovarstveno izredno pomembno življenjsko okolje, zato so tudi vključena v Natura 2000 območje Pohorje na podlagi habitatne direktive. Pohorje je eno izmed štirih projektnih podobmočij, na katerih se v letih med 2015 in 2020 izvaja projekt LIFE TO GRASSLANDS. Z njim želimo prispevati k ohranjanju vrstno pestrih travišč kot pomembnih življenjskih okolij, ki zaradi sprememb v obdelovanju in opuščanja rabe hitro izginjajo.

Zakaj ohranjati pohorske planje?

Brez pridnih rok kmetovalcev, ki so skozi stoletja vzdrževali travišča predvsem zaradi dodatne krme, s katero so lahko nahranili več živali in tako lažje preživeli, travišč več ne bilo. Primerna raba (ekstenzivna paša, košnja) je hkrati tudi najučinkovitejši ukrep za ohranjanje vrstno bogatih travišč in posredno vseh ogroženih živalskih vrst, ki so vezane na ta edinstveni prostor na Pohorju.

promocija košnje na stari način

Z zaraščanjem travišč na ovršju Pohorja bi tako izgubili pomemben del krajine, ki ga predstavljajo planje v pretežno gozdni krajini. Travišča – planje predstavljajo idilična prostranstva za pohodnike, rekreativce in ljudi, ki tu preživljajo prosti čas in uživajo v naravnem okolju. Ker se nahajajo v bližini turističnih centrov (Rogla, Ribniško Pohorje) predstavljajo izziv

naravovarstveni in turistični stroki, kako obiskovalce primerno usmeriti in seznaniti o pomenu ohranjanja vrstno bogatih travišč.

Ohranimo jih, pridružite se nam!

Ob zavedanju, da so travniki na območju Pohorja rezultat človekovega delovanja, želimo lastnike in zakupnike zemljišč, s projektom LIFE TO GRASSLANDS spodbuditi za sonaravno in trajnostno obdelovanje travišč na območjih Natura 2000. V ta namen bomo izvedli aktivnosti, v katere se lahko vključi vsak lastnik ali zakupnik površine z vrstno bogatimi travišči.

Predvidene aktivnosti projekta

LIFE TO GRASSLANDS:

- **Zaraščanje – zmanjšajmo ga skupaj.** Skupaj s Skladom kmetijskih zemljišč in gozdov, družbo Slovenski državni gozdovi ter drugimi lastniki zemljišč načrtujemo odpravo zarasti na vsaj 52 ha kmetijskih površin. Hkrati bomo na vsaj 16 ha odstranili drevesne panje. S tem bomo izboljšali stanje zaraščajočih se vrstno bogatih travnišč, na katerih želimo zagotoviti njihovo nadaljnjo rabo za obdobje vsaj 10 let.
- **Stari pašniki – skupaj jih obnovimo ali vzpostavimo nove.** Ohranjanje vrstno bogatih travnišč na strminah je možno le z rejo živine in nadaljnjo predelavo mesa in mleka v končne izdelke s prepoznavno blagovno znamko. Za zainteresirane lastnike ali zakupnike ekstenzivnih travnišč bo v neodplačni rabi na voljo 6 km ograj za živino in prikolica za prevoz živine.
- **Učenci, učitelji, otroci, vzgojitelji – gremo na travnik!** V prostorih Centra Kope bo vzpostavljena učilnica, ki bo namenjena otrokom in učencem. Za njihovo ozaveščanje bo oblikovan izobraževalni program Učilnica na travniku, pedagoški delavci pa bodo imeli priložnost svoje znanje o travniščih kot učni vsebini nadgraditi na izobraževalnih seminarjih.

Izdal: Zavod RS za varstvo narave | Besedilo: Jurij Gulič, Sebastjan Štruc, Mateja Nose Marolt | Fotografije: Primož Glogovčan, Jurij Gulič, Samo Jenčič, Simona Kaligarič, Tomaž Mihelič, Sebastjan Štruc | Oblikovanje: Sandra Anzulović | Tisk: Birografika Bori d.o.o. | Naklada: 1000 izvodov | Maj 2017 | www.travisca.si in www.lifetograsslands.si

Publikacijo smo izdali v okviru projekta LIFE TO GRASSLANDS (LIFE14 NAT/SI/000005). Projekt se izvaja s prispevkom LIFE, finančnega instrumenta Evropske skupnosti. Projekt sofinancira Ministrstvo za okolje in prostor RS.

PARTNERJI PROJEKTA

ZAVOD REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA VARNOST NARAVE

DRUŠTVO GORJANSKE KOŠENCE

SOFINANCER PROJEKTA

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR